

DECIZIE

23 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Valentina Clevadî
Mariana Pitic

examinînd recursul declarat de către reprezentantul lui Radu Scurtu, avocatul Aliona Proni,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Radu Scurtu împotriva lui Mihail Luca, Nataliei Luca, Evgheniei Luca, Iurii Varinschii, Andrei Varinschii și Alexandru Varinschii cu privire la repunerea în termen a acțiunii, rezoluțiunea contractului de avans, încasarea sumei avansate, a dobînzii de întîrziere, încasarea costului îmbunătățirii bunului și declararea nulă a contractului de donație, și la cererea reconvențională a lui Mihail Luca împotriva lui Radu Scurtu și Societatea cu răspundere limitată „Bridis Grup” cu privire la încasarea sumei pentru folosirea bunului imobil și evacuarea,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 13 septembrie 2016, prin care a fost refuzată punerea pe rol și restituită cererea de apel depusă de către Radu Scurtu,

c o n s t a t ă

La data de 26 noiembrie 2014, Radu Scurtu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Mihail Luca, Nataliei Luca, Evgheniei Luca, Iurii Varinschii, Andrei Varinschii și Alexandru Varinschii cu privire la repunerea în termen a acțiunii, rezoluțiunea contractului de avans, încasarea sumei avansate, a dobînzii de întîrziere, încasarea costului îmbunătățirii bunului și declararea nulă a contractului de donație.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat, că la data de 30 octombrie 2008, între Radu Scurtu, Mihail Luca și Iurii Varinschii a fost încheiat un contract de avans, conform căruia Mihail Luca și Iurii Varinschii s-au obligat să vîndă lui Radu Scurtu, bunul imobil cu destinația nelocativă, amplasat în str. Independenței, 21, mun. Chișinău, pînă la data de 08 noiembrie 2008 în sumă de 200 000 dolari SUA.

Menționează că, conform pct. 1 din contractul de avans, Radu Scurtu a transmis lui Mihail Luca și Iurii Varinschii suma de 199 000 dolari SUA, iar el a primit în posesie încăperea nelocativă din str. Independenței, 21, mun. Chișinău, unde cu acordul coproprietarilor a executat lucrări de reparație capitală.

Afirmă că, pînă în prezent Mihail Luca și Iurii Varinschii se eschivează de la executarea contractului în avans, și anume, la încheierea legală a contractului de vînzare a imobilului și înregistrarea contractului la ÎS „Cadastru” și, nici nu restituie suma recepționată de 199 000 dolari SUA.

Indică că, la data de 05 noiembrie 2014, a fost respinsă acțiunea lui cu privire la declararea valabilității contractului de vînzare-cumpărare, recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului imobil și obligarea OCT Chișinău să înregistreze dreptul de

proprietate.

Invocă că, în perioada a. 2008-2009, el a executat lucrări de construcție/reparație a încăperii în litigiu suportând cheltuieli estimate la suma de 1 314 774,12 lei, confirmate prin raportul de constatare tehnico-științifică nr.103 din 27 martie 2015, care solicită să fie încasate din contul pîrîților.

Afirmă că, potrivit pct.2 al contractului de avans, contractul de vânzare-cumpărare urma a fi încheiat pînă la data de 08 noiembrie 2008, însă avînd în vedere neexecutarea la timp a obligațiilor de plată, reclamantul a calculat pîrîților o dobîndă de întîrziere în mărime de 142 909,27 dolari SUA.

Declară că, sumele bănești au fost transmise pîrîțului Mihail Luca în perioada în care acesta se afla în relații de căsătorie cu Natalia Luca, astfel că, cerințele sale sus invocate sunt înaintate și față de Natalia Luca.

Mai declară că, contractul de donație nr.740 din 26 februarie 2015 încheiat între Natalia Luca și Eugenia Luca este fictiv și urmează a fi declarat nul în baza prevederilor art. art. 221 și 232 Cod civil.

Susține că, acțiunea sa este depusă în termen, însă în cazul în care instanța de judecată va constata omiterea termenului de prescripție, solicită repunerea în termen.

Reclamantul și-a modificat și concretizat cerințele de mai multe ori, solicitînd, repunerea în termen a acțiunii, rezoluțiunea contractului de avans din data de 30 octombrie 2008, încasarea din contul pîrîților Iurii Varinschi, Alexandru Varinschii, Andrei Varinschii, Mihail Luca și Nataliei Luca în mod solidar, în beneficiul lui a sumelor de 199 000 dolari SUA, suma avansului primit în baza contractului din data de 30 octombrie 2008, a sumei de 142 909,27 dolari SUA cu titlu de dobîndă de întîrziere, a sumei de 1 314 774,12 lei cu titlu de cheltuieli suportate la îmbunătățirea imobilului, a sumei de 25 000 lei cu titlu de taxa de stat achitată, a sumei de 4 125,80 lei cu titlu de onorariu, a sumei de 2562,90 lei cheltuieli suportate pentru executorul judecătoresc, a sumei de 360 lei cheltuieli suportate pentru serviciile ÎS „Registru”, a sumei de 10000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și alte cheltuieli, declararea nulității contractului de donație nr.740 din data de 26 februarie 2015 încheiat între Natalia Luca și Eugenia Luca.

La data de 23 februarie 2015, Mihail Luca a depus cerere reconvențională împotriva lui Radu Scurtu și SRL „Bridis Grup”, care a fost de mai multe ori concretizată, solicitând, încasarea din contul lui Radu Scurtu și SRL „Bridis Grup” în beneficiul său a sumei de 1 146 977,30 lei cu titlu de plata pentru folosirea imobilului, evacuarea lui Radu Scurtu și SRL „Bridis Grup” din imobilul situat pe str. Independenței, 21, mun. Chișinău, încasarea din contul lui Radu Scurtu și SRL „Bridis Grup” a sumei de 1000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

În motivarea cererii reconvenționale a indicat că, la data de 15 aprilie 2005 între SRL „Bridis Grup”, reprezentată de Radu Scurtu, și proprietarii imobilului situat pe adresa str. Independenței, 21, mun. Chișinău, Natalia Luca, Mihail Luca, Tatiana Varinschii și Iurii Varinschii a fost încheiat contractul de locațiune, în baza căruia SRL „Bridis Grup” primește autorizația de funcționare nr.17078 din data de 19 mai 2005.

Menționează că, la data de 28 februarie 2008, Judecătoria Botanica, mun. Chișinău a delimitat imobilul situat de adresa str. Independenței, 21, mun. Chișinău. Ulterior, la data de 30 octombrie 2008, a fost încheiat contractul de avans.

Susține că, la data de 09 ianuarie 2010, între SRL „Bridis Grup” și Natalia Luca a fost încheiat un nou contract de locațiune, iar la data de 15 martie 2011, decedează coproprietarul imobilului în litigiu, Tatiana Varinschii.

Afirmă că, prin hotărârea Judecătorei Botanica mun. Chișinău din data de 30 septembrie 2013, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 05 noiembrie 2014 a fost respinsă acțiunea lui Radu Scurtu împotriva lui Mihail Luca și Iurie Varinschii cu privire la recunoașterea legalității tranzacției de vânzare-cumpărare a subsolului în litigiu, la prețul de 200 000 dolari SUA și recunoașterea dreptului de proprietate și obligarea OCT Chișinău de a înregistra dreptul de proprietate asupra subsolului. Totodată, a fost respinsă și acțiunea înaintată de către Natalia Luca împotriva lui Radu Scurtu, Iurie Varinschii, Alexandru Varinschii și Andrei Varinschii cu privire la recunoașterea nulă a contractului de avans din data de 30 octombrie 2008 și aducerea părților la poziția inițială.

Invocă că, Radu Scurtu î-și desfășoară activitatea de întreprinzător în proprietatea sa, fără acordul său, încasează beneficii pe urma folosirii proprietății lui și nu dorește eliberarea acesteia benevol, încălcându-i dreptul legal de dispoziție asupra proprietății sale.

Susține că, conform certificatului eliberat de Centrul de Evaluări Imobiliare, subsolul în litigiu are o suprafață de 147 m.p., poate fi dat în locațiune lunară cu o sumă de 38 505 lei. Astfel, fiind coproprietar a 1/2 din acest subsol, a suportat pierderi pe care le estimează la suma de 19 252,50 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 20 aprilie 2016, acțiunea de bază a fost admisă parțial și s-a dispus că Radu Scurtu la înaintarea acțiunii civile nu a depășit termenul de prescripție extinctivă. A fost rezoluționat contractul de avans din data de 30 octombrie 2008, încheiat între Radu Scurtu, Mihail Luca și Varinschii Iurii. A fost încasat din contul lui Mihail Luca și Iurii Varinschii în beneficiul lui Radu Scurtu a câte 99 500 dolari SUA cu titlu de avans, și 408,90 dolari SUA cu titlu de dobânda de întârziere, iar în total a câte 99908,90 dolari SUA, convertiți în lei moldovenești la data executării hotărârii. A fost încasat din contul lui Luca Mihail și Iurii Varinschii, în mod solidar, în beneficiul lui Radu Scurtu suma de 34367,75 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, în rest pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate. A fost respinsă pretenția lui Radu Scurtu privind declararea nulității contractului de donație nr.740 din 26 februarie 2015, încheiat între Natalia Luca și Eugenia Luca.

A fost admisă parțial cererea reconvențională și a fost încasată din contul lui Radu Scurtu și SRL „Bridis Grup”, în mod solidar, în beneficiul lui Mihail Luca suma de 407 206,80 lei, cu titlu de plată pentru folosirea imobilului, și suma de 1000 cu titlu de cheltuieli de judecată, iar în total suma de 408206,80 lei. A fost evacuat Radu Scurtu și SRL „Bridis Grup” din subsolul și mansarda, parte componentă a imobilului din str. Independenței, nr.21, mun. Chișinău, nr. cadastral 0100112.168.01. A fost încasat din contul SRL „Bridis Grup” în beneficiul statului suma de 1131,20 lei cu titlu de taxa de stat. A fost menținute măsurile de asigurare a acțiunii impuse prin încheierile din 15 ianuarie 2014, 02 martie 2015, pînă la executarea hotărârii judecătorești. Măsurile de asigurare a acțiunii impuse prin încheierea din 31 martie 2015 au fost revocate (f.d.1-17, Vol. III).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 13 mai 2016, Mihail Luca a depus cerere de apel nemotivată împotriva acesteia.

Tot la 13 mai 2016, și reprezentantul lui Radu Scurtu, avocatul Aliona Proni a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe.

La data de 20 mai 2016, Iurie Varinschii a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016, a fost respinsă cererea apelantului Mihail Luca cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat, nu a fost dat curs cererilor de apel depuse de către Radu Scurtu, Mihail Luca și Iurie Varinschii acordând termen de 10 zile din momentul recepționării copiei de pe încheierea în cauză, apelantului Radu Scurtu să prezinte cererea de apel motivată și dovada de achitare a taxei de stat în sumă de 18 750 lei, apelantului Mihail Luca să prezinte cererea de apel motivată și dovada de achitare a taxei de stat în sumă de 18 750 lei și apelantului Iurie Varinschii să prezinte cererea de apel desfășurată și dovada de achitare a taxei de stat în sumă de 18 750 lei. Concomitent comunicându-li-se despre posibilitatea restituirii cererii de apel în cazul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel. Totodată, ședința de judecată a fost stabilită pentru data de 13 septembrie 2016 ora 10:00.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 septembrie 2016, a fost refuzată punerea pe rol a cererii de apel depusă de către Radu Scurtu, au fost restituite cererile de apel depuse de către apelanții Radu Scurtu și Iurie Varinschii cu toate documentele anexate pe motiv că, nu au lichidat neajunsurile constatate prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016. A fost restituită apelantului Scurtu Radu taxa de stat achitată la depunerea apelului în sumă de 18 750 lei, în baza ordinului de încasare a numerarului nr.22456046 din data de 29 iulie 2016.

La data de 28 septembrie 2016, în termenul prevăzut de lege, reprezentantul lui Radu Scurtu, avocatul Aliona Proni a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate și emiterea unei noi încheieri cu privire la punerea pe rol a cererii de apel depuse de Radu Scurtu la data de 12 septembrie 2016.

În motivarea cererii de recurs a invocat dezacordul cu încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 septembrie 2016, pe care o consideră ilegală și neîntemeiată pe motiv că a fost emisă cu încălcarea normelor de drept material și procedural.

În acest context a invocat că, apelantul Radu Scurtu depunând apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, s-a obligat să depună cererea de apel motivată și dovada de achitare a taxei de stat.

Menționează că, la data de 04 august 2016, în cancelaria Curții de Apel Chișinău a fost depus cererea prin care a solicitat să fie anexată dovada de achitare a taxei de stat în sumă de 18 750 lei, iar la data de 12 septembrie 2016, a fost depusă și cererea de apel motivată.

Susține că, prin scrisoarea recomandată cu aviz, la care face trimitere instanța de apel, a fost anexată doar citația pentru ședința de judecată stabilită pentru data de 13 septembrie 2016, însă copia încheierii instanței de apel din 29 iunie 2016, nu a recepționat-o.

Invocă că, în cadrul ședinței de judecată din data de 13 septembrie 2016, instanța nu a dorit să examineze cererea de apel și a dispus restituirea acesteia.

Susține că, instanța de apel urma să țină cont de normele de drept național, cât și practica CEDO, în vederea neîngrădirii dreptului privind accesul liber la justiție.

La data de 27 octombrie 2016, în adresa intimațiilor Mihail Luca, Iurie Varinschii, Natalia Luca, Eugenia Luca, Alexandru Varinschii și Andrei Varinschii a fost expediată spre cunoștință copia recursului declarat de către Radu Scurtu cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Prin referința depusă la data de 22 noiembrie 2016, Mihail Luca și Evghenia Luca au solicitat respingerea cererii de recurs și menținerea încheierii Curții de Apel Chișinău din data de 13 septembrie 2016 ca fiind legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea încheierii instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 369 alin. (1) lit. a) CPC, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) CPC.

Conform art. 368 alin. (1) CPC, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În conformitate cu art. 364 alin.(1) CPC, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărîre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

După cum rezultă din materialele pricinii, nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, Radu Scurtu la data de 13 mai 2016 a contestat-o cu apel pe aceasta.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016, a fost respinsă cererea apelantului Mihail Luca cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat, nu a fost dat curs cererilor de apel depuse de către Radu Scurtu, Mihail Luca și Iurie Varinschii acordând termen de 10 zile din momentul recepționării copiei de pe încheierea în cauză, apelantului Radu Scurtu să prezinte cererea de apel motivată și dovada de achitare a taxei de stat în sumă de 18 750 lei, apelantului Mihail Luca să prezinte cererea de apel motivată și dovada de achitare a taxei de stat în sumă de 18 750 lei și apelantului Iurie Varinschii să prezinte cererea de apel desfășurată și dovada de achitare a taxei de stat în sumă de 18 750 lei. Concomitent comunicându-li-se despre posibilitatea restituirii cererii de apel în cazul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel. Totodată, ședința de judecată a fost stabilită pentru data de 13 septembrie 2016 ora 10:00.

Ulterior, reprezentantul apelantului Radu Scurtu, avocatul Aliona Proni a prezentat dovada achitării taxei de stat în mărime de 18 754 lei (f.d.31, Vol.III).

Iar, cererea de apel desfășurată a fost depusă în cancelaria Curții de Apel Chișinău la data de 12 septembrie 2016 (f.d.34-45, Vol.III).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 septembrie 2016, a fost refuzată punerea pe rol a cererii de apel depusă de către Radu Scurtu, au fost restituite cererile de apel depuse de către apelanții Radu Scurtu și Iurie Varinschii cu toate documentele anexate pe motiv că, nu au lichidat neajunsurile constatate prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016. A fost restituită apelantului Scurtu Radu taxa de stat achitată la depunerea apelului în sumă de 18 750 lei, în baza ordinului de încasare a numerarului nr.22456046 din data de 29 iulie 2016.

În situația descrisă, Colegiul relevă că, instanța de apel urma să aprecieze importanța normelor procedurale prevăzute de legiuitor care indică expres acțiunile ce

urmasu a fi îndeplinite de către instanța de judecată pentru o bună și eficientă examinare a cauzei.

Astfel, analizînd circumstanțele din speță, instanța de recurs constată că bonul de plată a taxei de stat, a fost achitat de către Radu Scurtu la data de 29 iulie 2016 în sumă de 18 754 lei, ce se demonstrează prin ordinul de încasare a numerarului, iar cererea de apel motivată a fost prezentată la data de 12 septembrie 2016, prin urmare se atestă că ultimul a executat indicațiile instanței de apel pînă la prima ședință de judecată stabilită prin încheierea din 29 iunie 2016 de a nu da curs cererii de apel, în așa mod și neajunsurile fiind înlăturate pînă la ședința cînd cererea de apel a fost restituită.

Or, deși, prevederile art. 369 alin. (1) CPC statuează că, în cazul în care apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1) CPC, instanța de apel urmează să restituie cererea de apel, însă la aplicarea prevederilor menționate urmează de a fi ținut cont că întru evitarea unor situații confuze, la emiterea încheierii de a nu da curs cererii de apel, termenul limită acordat de către instanță pentru înlăturarea neajunsurilor urmează să coincidă cu data și ora ședinței de judecată în cadrul căreia să fie constatat dacă au fost, sau nu, respectate toate condițiile pentru declararea apelului, fapt care însă a fost ignorat de către instanța de apel la adoptarea încheierii contestate.

Sub acest aspect și ținînd cont de faptul că neajunsurile actului procedural în speță, (cererea de apel motivată), au fost înlăturate pînă la prima ședință de judecată, instanța de recurs consideră că întru evitarea încălcării dreptului recurentului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, apelul urmează a fi pus pe rol.

În acest sens instanța de recurs notează, că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982), or drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă, reală și nu iluzorie sau teoretică, iar imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hot. Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierii recurate, or menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a dreptului lui Radu Scurtu de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Din considerentele enunțate, Colegiul civil, comercial și contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral încheierea instanței de apel și a restitui pricina în instanța de apel, la faza primirii cererii de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către reprezentantul lui Radu Scurtu, avocatul Aliona Proni.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 septembrie 2016 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Radu Scurtu împotriva lui Mihail Luca,

Nataliei Luca, Evgheniei Luca, Iurii Varinschii, Andrei Varinschii și Alexandru Varinschii cu privire la repunerea în termen a acțiunii, rezoluțiunea contractului de avans, încasarea sumei avansate, a dobânzii de întârziere, încasarea costului îmbunătățirii bunului și declararea nulă a contractului de donație, și la cererea reconvențională a lui Mihail Luca împotriva lui Radu Scurtu și Societatea cu răspundere limitată „Bridis Grup” cu privire la încasarea sumei pentru folosirea bunului imobil și evacuarea, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel la faza primirii cererii de apel.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecător

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Mariana Pitic